

Elhunyt Agárdy Gábor

Hosszan tartó, súlyos betegség után, életének 84. évében tegnap reggel elhunyt Agárdy Gábor Kossuth-díjas művész, a Nemzet Színésze, a Pesti Magyar Színház örökös tagja. Temetéséről később intézkednek.

Szegeden született 1922. augusztus 2-án, ott volt már a szabadtéri játékok indulásakor is: gyerekszereplőként a Tragédia athéni képében Miltiadész fiát játszotta. 1937. szeptember 1-jén írta alá első szerződését a Városi Színháznál, ahol 1941-ig játszott. A következő évben katonai behívóval tábori színházba, majd az orosz frontra került, végül hadifogságba esett. Akkor kezdett rajzolni, festeni. Hazatérése után évekig vándorszínészként járta az országot vidéki társulatokkal. 1949-ben a Miskolci Nemzeti Színház tagja lett, három évvel később már a Fővárosi Operettszínházban játszott, ahol egyre népszerűbbé vált. Mégis átszerződött az Ifjúsági – később Petőfi – Színházba, ahol saját bevallása szerint pályafutása legszebb tizenkét esztendejét töltötte. Közel háromezrészre alakította Katz tábori lelkészt Hasek Svejkében, és több mint kétszázszor Bicska Maxit Brecht Koldusoperájában. 1964-ben a Nemzeti Színház társulatának tagja lett – és haláláig az is maradt, közben a teátrum nevét Pesti Magyar Színházra változtatták. 1954-ben játszott először filmben, gyakran osztottak rá emlékezetes, karakterisztikus figurákat. Befutott színészként nyaranta sokszor visszatért a Dóm térre játszani. Szerette Szegedet, ha itt járt, mindig felkereste szülei sírját az alsóvárosi temetőben.

Amikor játszótársa, Székelyi József lett a Szegedi Nemzeti Színház igazgatója, rögtön meghívta A gyertyák csonkig égnek című Márai-regényből készült produkcióval vendégszerepelni. Emlékezetes, emelkedett hangulatú színházi este volt. Avar Istvánnal együtt elvarázsolták a közönséget. Vastapssal, felállva ünnepelte a két színészóriást a publikum. Főszereplésével két hét múlva a filmszemlén mutatják majd be a színdarab filmváltozatát. Még eljutott hozzá a hír: életműdíjjal tüntetik ki a szemlén.

Tavaly nyáron, amikor régi, kedves szerepét, a Francia királyt alakította az újszegedi János vitében, már komoly fájdalmai voltak. Akkor mesélte, hogy Mrozek Tangójában volt egy jelenet, a haláltangó, amiben egy rongybábúval táncolnak. Ő volt az a rongybábú. A levegőben pörgették – nyolcvanhárom évesen. Megroppant a gerince. Fájdalomcsillapítókkal játszott. A Francia király már megrendítő, katartikus bűcsű volt az élettől. Szeptemberben a Kútvölgyi kórházba került, ahonnan négy hónapos kezelés után engedték haza. Meggyógyítani nem tudták. Nagy színész volt. Belehalt, hogy már nem játszhatott.

HOLLÓSI ZSOLT

Botka László polgármester lapunkhoz eljuttatott közleményében kifejti, mély megrendüléssel értesült Szeged szülőtte, a Nemzet Színésze, Agárdy Gábor haláláról. Szeged város 2004-ben Pro Urbe-díjat adományozott a művésznek. A polgármester kinyilvánította: Agárdy Gábort Szeged is saját halottjának tekinti, és elrendelte a fekete gyászlobogó kitűzését a városházára.

A Kényes egyensúly Székelyi Józseffel és Fekete Gizivel a kisszínházban

Abszurd globális rettegés

Galambos Péter (képünkön) rendezésében, Fekete Gizi és Székelyi József főszereplésével holnap mutatják be a kisszínházban Edward Albee Kényes egyensúly című színművét, amely két középosztálybeli ötvenes házaspárról szól.

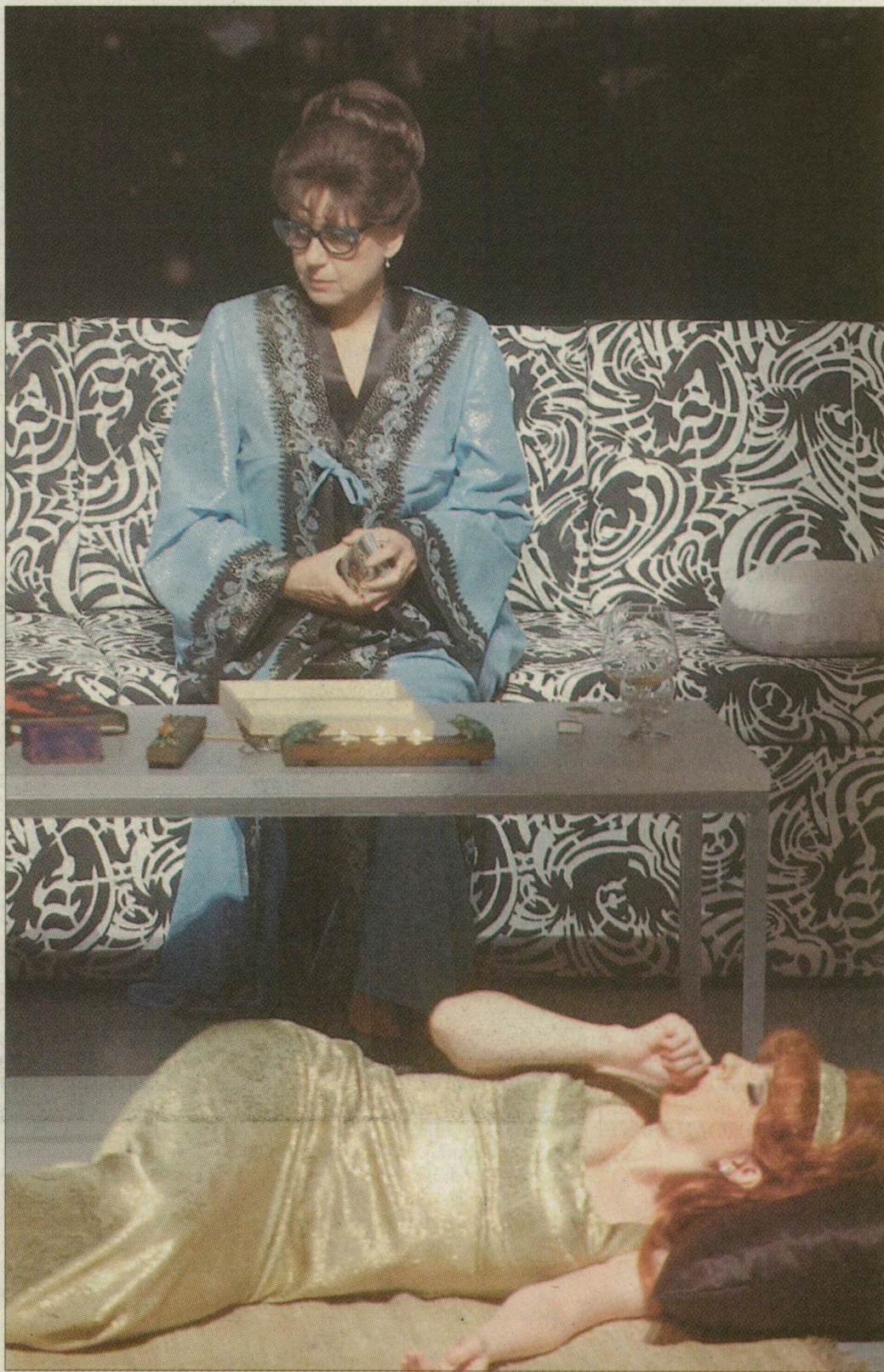

A Kényes egyensúlyt színpadra állító Galambos Péter a budapesti képzőművészeti gimnázium grafika szakán érettségizett, festőnek készült, de érdeklődése a színház felé fordult, és végül Vámos László utolsó osztályában színházrendezői szakon szerzett diplomát. Saját produkcióihoz, de másokéhoz is gyakran tervez díszletet – a kisszínházi Reviczky filmszerű, ötletes színpadképét is ő álmodta meg az ősszel. Szabadúszóként sokfelé dolgozik az országban, tavaly például Ibsen Nórát vitte színre Nagy-Kálózy Eszter címszereplésével Sopronban.

– Az Albee-darabot saját korában, a hatvanas években hagytam, noha negyven év múltán mostanra hozzánk is ideért az amerikai rémálom. Nagyjából mi is tudjuk már, hogyan él a módos középosztály – mondja Galambos Péter. – Nálunk is megváltoztak az emberi kapcsolatok, egyre kevésbé lehetséges igazi, őszinte közeledés, barátkozás. Woody Allen filmjeiben is láttuk: Amerikában az emberek többsége már nem a legjobb barátjának, hanem a pszichiáternek mondja el lelki bajait. Ez a távolságtartó, hűvös kapcsolatrendszer nálunk eddig nem volt jellemző, most van kialakulóban. Az üzleti élet, a pragmatikus világszemlélet ugyanis meg

ÖRDÖGI TÁRSADALOMKRITIKA

Edward Albee 1928-ban született Washingtonban, ahol gazdag nevelésülők fogadták örökre és nevelték fel. Legtöbb színdarabjának hősei árva, sérült lelki, felnőni és a társadalomba beilleszkedni képtelen emberek vagy gyűlölködő házastársak. Albee nevelőapja színháztulajdonos volt, talán a jólét is hozzájárult az író zaklatott, lázadó természetének, kritikus, szkeptikus társadalomlátásának kialakulásához. 1959-ben, az Állatkerti történetet visszhangos nyugat-berlini sikere nyomán vált elismert íróvá. A Tennessee Williams és Arthur Miller utáni generáció legjelentősebb egyéniségét látták benne. Darabjai Ibsen, Strindberg, Csehov, O'Neill hatását tükrözik, és a Beckett nevével fémjelzett abszurd dráma ihletését maga is vállalja – azzal, hogy szuverén, modern amerikai szintézis létrehozása és „ördögi társadalomkritika” a célja.

Fekete Gizi Agnes és Csarnó Zsuzsa Claire szerepében a próbán

Fotó: Schmidt Andrea

tudja változtatni az alapvető emberi viszonyokat is. Az előző rendszerben közösen lehetett ugyanarra haragudni, ma viszont nem lehet tudni, ki kívül van, sokszor a családok is megosztottak. Az üzleti alapon manipulált médiából dől az információdömping, amely hihetetlen rettegéssel, szinte már abszurd globális félelemmel képes eltölteni az embereket. Sokan még a létezésről is félnek. Ebben is utolértük Amerikát. Közel van hozzánk a világ. Az iraki háború, a hurrikánok, a madárinfluenza minden napjaink részévé vált. Albee darabjában engem az emberi kap-

csolatok izgatnak. Ezeket jártam körül. Mindig maga a létezés érdekel. Albee-nél két éjszaka alatt megváltoznak az emberek. Hogy van az, hogy egyszer csak kimondódnak olyan dolgok, amelyek addig nem? – teszi fel a kérdést a rendező, aki egyben díszlettervezőként is jegyzi a produkciót.

Az Albee-darab főhőse egy ötvenes házaspár, Agnes és Tobias, akik halott fiúgyermekük emlékével élnek. Hazaérkezik elfuserált lányuk is, aki épp otthagya negyedik férjét. Velük él Claire, Agnes szőkimondó, alkoholista húga is. A baráti házaspár, Edna és Harry a rájuk tört megmagya-

rázatlan félelem elől menekülnek Tobiasék otthonába. Hat ember tölti a hétvégét egy fedél alatt. A tétova szeretet, a leküzdhetetlen utálat, illúzió és kiábrándultság, passzivitás és kitörni vágyás egyszerre van jelen közöttük.

– Briliáns szereplőgárdát kaptam – mondja Galambos Péter –, hiszen Fekete Gizi és Székelyi József alakítja Agnest és Tobiasat. Cseh Zsuzsa a lányuk, Csarnó Zsuzsa, akivel korábban az Üveg cipőt és a Platonovot is megcsináltam már, játssza Agnes hűgát. Bajcsay Mária és Szerémi Zoltán kelti életre a baráti házaspárt.

H. ZS.

Szeged legrégebbi köztéri műalkotás-együttesét a Kass Galériában mutatják be

Újjászületett a barokk Mária-szoborcsoport

Rákos Péter restaurátor az utolsó simításokat végzi a barokk Mária-szoborcsoporton

MTI-fotó/Németh György

Rádai Mihály, a Magyar Televízió Kossuth-díjas főmunkatársa nyitja meg a Kass Galériában ma 16 órakor a Felámadt barokk szobrok című kiállítást. Közreműködik az Al Fresco régizene-együttes.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Évtizedeken keresztül elvesztek hitték a szeged-alsóvárosi Mária-szoborcsoportot. A ferences rendház felújítása során 1991-ben találták rá a páratlan értékű barokk műkincsekre. A restaurálás sok időt vett igénybe. A Móra Ferenc Múzeum képzőművészeti kiállítóhelyén, a Kass Galériában mátol megtekinthetők a fő- és mellékalakok, illetve az őket körülvevő angyalok is. Nem lehet egyértelműen megállapítani, hogy

mikor készültek a szobrok, az azonban bizonyos: Szeged legrégebbi köztéri műalkotásairól van szó. Abban egyetértnek a kutatók, hogy a 18. század elején már állt az alsóvárosiak körében komoly tiszteletnek örvendő szoborcsoport, amelyhez történetek is fűződnek.

A legenda szerint egy idegen katona „Lássuk, a katolikusok istenasszonya képes-e magát megvédeni!” – felkiáltással rálőtt a szoborra. El is találta Szűz Mária alakját, amelynek jobb karja le-tört – ezért nevezték akkoriban Csonka Szűznek –, de a golyó visszapattant, és halálra sebezte az istenkáromló férfit. 1950-ben a ferences szerzetesek – attól tartva, hogy a kommunista hatóságok megsemmisítik a vallásos témájú kincseket – elásták a több száz éves szobrokat a rendház istállójában. Mivel e tény

sehol sem rögzítették, és az atyák elkerültek a városból, mindenki úgy gondolta, hogy a barokk kor remekei megsemmisültek.

A rendszerváltozás után az egyháziak visszakapták régi rendházukat. Az épület rekonstrukciójakor 50-60 centiméter mélyről kerültek elő az elveszteknek hitt szobrok. A maradványokat kórtárban őrizték, majd Rákos Péter restaurátorművész vezetésével megkezdődött a felújításuk. Először a főalakot, Máriát, továbbá a két mellékalakot, Szent Joachimot és Szent Annát sikerült újjávarázsolni, a második ütemben a négy angyal restaurálása történt meg. A szakértők szerint a szoborcsoport talán még új korában sem volt olyan gyönyörű, mint most. A tárlat március 12-éig tekinthető meg a Kass Galériában.